

„Nem itt kellene tartanunk”

INTERJÚ Át kell alakítani a sport szervezeti rendszerét, finanszírozását, struktúráját – ebben a meggyőződésében erősítette meg a magyar csapat párizsi szereplése Dénes Ferencet.

Gyulay Zsolt, a Magyar Olimpiai Bizottság (MOB) elnöke kijelentette: „százszor jobb olimpiát tudnánk csinálni”, mint Párizs. Ön kibírta nevetés nélkül?

Nyilvánvaló, hogy ez túlzó mondat. Az én értelmezési keretemben Gyulay Zsolt azt akarta jelezni, hogy mi is képesek vagyunk megszervezni egy jó olimpiát.

Miután a Momentum népszavazást kezdeményezett, a fideszes kormány letett arról, hogy Budapest olimpiát rendezzen 2024-ben. Tud vitatkozni azzal az állítással, hogy a költségvetés – amely így is hatalmas hiánnyal küzd – véggépp padlóra került volna, ha elnyerjük a rendezési jogot?

Amikor pályázni akartunk – pontosabban: pályáztunk is, csak visszalejtünk –, akkor még nem láthattuk a covidos időszakot. A járvány nem csak Magyarországot, a világot is megrázta. Aztán jött az orosz–ukrán háború, ami számunkra különösen kedvezőtlen gazdasági hatásokkal járt. Utólag azt tudom mondani, hogy a jó Isten akarata és kedvezménye, hogy megmenekültünk az olimpia megrendezésétől, mert valóban, ebben a nemzetközi környezetben nagyon megütötte volna a magyar gazdaságot. Ezért is kiemelten fontos egy ilyen társadalmi program esetén a jó kockázatmenedzsment.

A kormány mintha most mégis azt készítené elő, hogy megpályázzuk a 2036-os olimpia megrendezését. Vannak információi arról, hogy folynak-e konkrét előkészületek?

Ilyen információm nincsenek, de olvasok az „Idők jeleiből”. Karácsony Gergelyt kint járt Párizsban, és tárgyalt a Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB) elnökével. A hírek szerint a főpolgármester egyebek között arról beszél, hogy Budapest gazdag sportinfrastruktúrával rendelkezik. Nekem ez azt mutatja, hogy nem csupán a kormányzat, hanem a teljes politikai elit készül az olimpiai pályázatra.

Mai áron mennyibe kerülne az olimpia megrendezése?

Elővehetjük a korábbi pályázati anyagot, de nem érdemes. Újra kell gondolni az egészet: Párizsban kiderült, hogy tényleg lehet takarékosabban olimpiát szervezni. Nekem nagyon tetszett az a gondolat, amihez hasonlóan máskülönben a budapesti pályázatban is megjelent, hogy a Szajnánt bevonták olimpiai helyszíneként. Nálunk a Duna játszana egyfajta logisztikai szerepet. A kritikus pont a szálláskérdés. Ha jól olvastam, Párizsban 50 ezer szobát foglalt le csak a NOB, ami önmagában elvinné a budapesti szállodai kapacitás túlnyomó többségét. Ebben a számban a várható 700-800 ezer külföldi turista nincs benne, és akkor még nem beszélünk a magyarokról. Ha valaki például Nyíregyházáról érkezik Budapestre a késő este véget érő atlétikai versenyekre, nem feltétlenül szeretne még aznap hazatérni.

Első ránézésre megoldhatatlan problémának tűnik elegendő szálláshely létrehozása.

Szerencsére nem nekünk kell megoldani. Feltételezem, ha úgy adódik, egy jól felkészült szakértői gárda a szálláshelyek ügyével is

foglalkozni fog. Egyébként: ha a budapesti pályázat épít a közép-európai regionalitás előnyeire, szerezintem a szálláskapacitás ügye is kezelhető.

Nem tartja egyszerre irracionálisnak és tragikomikusnak, hogy olimpiáról álmodoznak egy olyan országban, amely az életszínvonalát tekintve és más fontos mutatókban sereghajtó az EU-ban?

Az olimpia rendezése egy lehetőség, nyilván tudja rólam, hogy mindig is a támogatója voltam. Az olimpia elsősorban társadalmi vállalás, és azon belül egy gazdasági vállalkozás. Én is érzem, hogy szét-esésben lévő társadalomban élünk. Valamilyen típusú integrációra bizonyosan nagy szükség lenne. A fiatalok számára nincs olyan meggyőző vezető elv, amely megmutatná – túl azon, milyen szép a Gellért-hegy –, hogy miért jó Magyarországon élni. Az olimpia főleg a fiatalokat szólítaná meg.

Csakhogyné közben katasztrófális állapotban van az egészségügy, összeomlóban az oktatás, sorra zárják be a postákat, súlyos működési zavarokkal küzd a vasút. Nem folytatom.

Világosan meg kell mondani az egészségügynek, az oktatásnak és bármilyen más ágazatnak, hogyan részesül az olimpiai rendezéshez kapcsolódó fejlesztésekből, ha pedig nem részesül, akkor az olimpia után hogyan kárpótolja majd a kormány kamatostul, pénzügyi és társadalmi értelemben egyaránt. Nyilvános párbeszédnek kell lennie. Ha ez nincs, ha nem jön létre bizonyos mértékű konszenzus a társadalomban, akkor nem szabad nekifutni az olimpiai pályázatnak.

Adatokkal, statisztikákkal alátámasztott elemzésben értékelte a magyarok párizsi szereplését az Index.hu-n. Írásának lényege: Magyarország a 19. éremmel látszólag teljesítette a korábbi szintet, de közben „koncentrációzott a magyar sporteredményességi kör” (elsősorban a kakaj-kenura, az úszásra és a vívásra), csapatsportokban „szépen lassan elsüllyedünk”. Attól tart, hogy elmegy mellettünk a világ. Annak ellenére, hogy az Mfor.hu számításai szerint bődületesen sok pénz, 2011-2022 között 4 ezer 545 milliárd forintot költött a kormány sportra és sportberuházásokra. Nincs itt komoly ellentmondás?

Azért eszölök a 19. érem, mert nőtt a megszerezhető érmekek száma. Ugyanazt a teljesítményt hoztuk, mint az előző olimpiákon, csak ez már nem ugyanannyit ér. Párizsban ráadásul hiányoztak az oroszok. Közben valóban pénzben bősz van, sokkal nagyobbak a lehetőségek. Annak magyarázatához, hogy miért alakult így, részletes sportági elemzésekre lenne szükség. A cikkem burkolt felhívást is tartalmaz: ne csak azt vizsgáljuk meg, hogy mi történt Párizsban, hanem a folyamatot is, azt, hogy mi történt 2000-tól 2024-ig. Most azt várjuk, hogy hány érmet hoznak az úszók, vívók, kakaj-kenusok, és kitől jön meg egy-két meglepetés-érme. Ekkora sportfejlesztés után nem itt kellene tartanunk. Velünk is van probléma. Kírjuk a Facebookra, hogy milyen szép eredmény az a negyedik hely, közben nem ezt gondoljuk.

FOTÓ: DOLGOZÓKÉPZÉS

Utólag azt tudom mondani, hogy a jó Isten akarata és kedvezménye, hogy megmenekültünk az olimpia megrendezésétől – vélekedett a sportközgazdász

Szabó CSZENGE GÁBOR

„Ha valakik saját maguk finanszírozzák a rendszert, akkor azt választanék meg, akit akarnak.”

Attól függ. Országúti kerékpárban például Valtér Attila vagy Vas Blanka negyedik helye vagy siker volt, a férfi párosok negyedik helye viszont csaldás.

Tegyük hozzá, hogy Valtér Attila nem itthon készült, vagy csak részben készült itthon.

Megelőzte a kérdésem. Miről árulkozik, hogy a sikeres magyar olimpiások egy része nem a magyarországi sportrendszer választotta a felkészülésre?

Ha ez tendenciává válik, akkor újra kell gondolnunk, hogy idehaza érdemes-e a jelenlegi intézményrendszert fenntartani. Ha van egy Valtér Attilának, aki ennyire tehetséges, és jól fel tud készülni külföldön, akkor küldjük ki. A kormány az adófizetők pénzét költi, nekünk is kell legyen véleményünk, és fel kell vállalni a véleményünket. Meg kell mondanunk, hogy szerintünk valami jó vagy nem jó. Olvasom a közösségi médiában a hozzászólásokat arról, hogy az olimpiai érmekek és helyezettek megérdemlik a sok pénzt, hiszen „sokát dolgoztak”. Miért, más nem dolgozik sokat?

Lehet igazságtalannak nevezni, de az élsportolók felé lényegesen nagyobb közfigyelem és közmegebecsülés irányul.

Ha ez így van, akkor ebből meg lehet élni piaci alapon. Ebben az esetben azt kérdezem: miért van szükség adófizetői pénzekre? Ha viszont nem lehet megélni ebből,

akkor azon kell elgondolkozni, hogy miért jó nekünk. Én például azt mondom, hogy a vízilabda – ön sem véletlenül hozta fel példaként – ennek a társadalomnak fontos kulturális értéke, olyan, mint a Kossuth-nóta. Legitim elképzelésnek tartom, hogy a vízilabdára akkor is adjon pénzt a kormány, ha a sportág nem termel nyereséget. Erről lehet értelmes vitát folytatni. De a költségvetés nemcsak a vízilabdát támogatja, hanem minden más is.

Tehát át kellene alakítani a sportfinanszírozási rendszert?

Határozottan azt állítom, hogy a magyar sport szervezeti rendszerét, finanszírozását, struktúráját át kell alakítani. Meg kell teremteni a megfelelő döntési mechanizmust, az átláthatóságot és az ellenőrizhetőséget. Van egy államtitkárság, vannak ügynökségek, taoforrások, olimpiai bizottság, akadémiák, egyedi támogatások – és ki tudja, még mi. Nagyon szétdarabolt rendszerből próbálunk egészet formálni. Az olimpiai helyben topogisnak az is az oka, hogy mindenkinek jut valamennyi, de nem jut annyi, hogy kitörjünk abból a körből, amiben már harminc éve mozgunk.

A sportszövetségek jelentős részében a Fidesz – közvetve vagy közvetlenül – átvette a hatalmat. Deutsch Tamás fideszes EP-képviselő az olimpiai csapat repülőgépevel utazott haza: sokan így értesültek arról, hogy alelnöke a MOB-nak. A sportolók eredményei mennyiben hozhatók összefüggésbe azzal, hogy a politika rátelepedett a sportirányításra?

Miért gondoljuk eleve egy politikusról, hogy nem tud jól irányítani egy sportágat? Vannak politikusok, akik jól tudnak vezetni egy szövetséget vagy egyesületet, és vannak, akik kevésbé. Kubatov Gáborral (a Fidesz párigazgatója – a szerk.) szerintem sokat nyert a Ferencváros. Deutsch Tamásról is ezt tudom elmondani az MTK-nál. Egyébként ő a Sportegyesület Országos Szövetségének is az elnöke. A kérdésben úgy fogalmazott, hogy a politika rátelepedett a sportra. Pedig egyik sportszervezetnél sem tartottak senkinek fegyvert a homlokához, hogy válasszon fideszes embert.

Nem kell fegyver, vannak más módszerek is.

Voltak olyan sportszövetségi választások, ahol nem a Fidesz környékéről ismert politikusokat választották meg. Nézzé, én negyven éve tartozom egy keresztény közösséghez, az Agapé Pünkösdi Gyülekezethez. Egészen elenyésző önkormányzati támogatást kapunk, ha kapunk. Anyagilag függetlenek vagyunk, saját magunk intézzük a dolgainkat. Ha valakik saját maguk finanszírozzák a rendszert, akkor azt választanék meg, akit akarnak. Ha külső finanszírozásra van szükség, akkor más szempontok is beléphetnek. Híve lennék annak, hogy a sportegyesületi civil szféra állami források nélkül működjön, annyi pénzbeli, amennyit az egyesületi tagok össze tudnak adni. Nekem nagyon tetszene egy ilyen modell. Akkor biztosan nem lenne 19. éremünk az olimpián, viszont lenne egy valódi civil sporttársadalmunk.

DÉNES FERENC

1962-ben született Balatonbogláron. Iskoláit Balatonbogláron, majd a budapesti Apáczai Csere János Gimnáziumban végezte. Egyetemi tanulmányait a közgazdasági egyetemen folytatta tervgazdasági és szociológiai szakon, valamint a Rajk László Szakkollégiumban. 1988-tól az egyetem Vállalat-gazdaságtan Tanszékének munkatársaként dolgozott. 1998 és 2002 között az Ifjúsági és Sportminisztérium helyettes államtitkára volt. Több egyetemen oktató(t), független sportgazdasági tanácsadó cég tulajdonosa és ügyvezetője.